

Op 8 oktober 2021 zijn bij de raadsgriffie vragen binnengekomen van de heer Arjan Brouwer van de fractie Democratisch Platform Enschede gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Arjan Brouwer (Democratisch Platform Enschede) inzake Abortus kliniek Emmastraat.

Demonstraties bij de Emma abortus kliniek.

Met verbazing heeft Democratisch Platform Enschede vernomen dat er geregeld demonstranten staan bij de verschillende abortusklinieken in den lande en ook in Enschede zijn er verschillende keren al demonstraties geweest, demonstraties waarbij de rechten van deze vrouwen geschonden worden. Dat hier een aantal mensen staan die vinden dat abortus een Godszonde of doodszonde is, dat is hun recht om te uiten mits dit met respect gebeurt. Maar vrouwen moeten soms bij hun bezoek aan de abortuskliniek langs mensen die hen lastig vallen en intimideren, proberen te overtuigen met plastic foetussen, schrikbarende foto's of zelfs soms met niet kloppende informatie. Dit terwijl het aanlooptraject van een abortus al intensief en vaak een moeilijke keuze is, voor sommigen zelfs de moeilijkste in hun leven. Het demonstratierecht is een groot goed, daar twijfelt de fractie van Democratisch Platform géén moment aan, maar een bezoeker van een kliniek moet veilig en privé de kliniek kunnen bereiken. Aan deze intimiderende praktijken, hoe klein deze ook lijken, moet een einde komen. Wat doet dit met de (jonge) vrouwen die deze weg bewandelen, die eigenlijk een weloverwogen basisrecht aanspreken, dat vastgelegd is in ons rechtssysteem.

Een 'bufferzone' helpt: een ingestelde zone of demonstratievak rond de kliniek, waar niet mag worden gedemonstreerd. Demonstranten mogen nog steeds demonstreren binnen hoor- en zichtafstand van de kliniek, maar kunnen bezoekers van de kliniek niet aanspreken, vastpakken en intimideren.

DPE heeft de volgende vragen aan het college:

1. Is het college op de hoogte van deze anti abortus demonstraties in Enschede?

Antwoord op vraag 1
Ja.

2. Heeft het college inzichtelijk hoe vaak er anti abortus demonstraties zijn geweest de afgelopen 4 jaar?

Antwoord op vraag 2

In Enschede zijn betreffende de abortuskliniek de volgende aantallen demonstraties gemeld:

2018: 0

2019: 0

2020: 14

2021: 25 (21 al geweest, 4 komende demonstraties)

2022: 12 (komend).

3. Zijn er weer plannen om bij de Emma kliniek te gaan demonstreren?

Antwoord op vraag 3

Ja, zie het antwoord op vraag 2.

4. Is het college er van op de hoogte dat deze vrouwen in nood zijn en al een zware weg hebben bewandeld om op dit punt te komen? Zo ja, waarom mag er dan toch op zo'n kleine afstand gedemonstreerd worden?

Antwoord op vraag 4

Iedereen mag gedachten en gevoelens kenbaar maken aan anderen op openbare plaatsen. Dit demonstratierecht mag volgens de Wet openbare manifestaties (Wom) alleen beperkt worden als dit noodzakelijk is ter bescherming van het verkeer, de gezondheid of ter voorkoming van wanordelijkheden. Verder moeten beperkingen proportioneel zijn en mogen niet vanwege de inhoud van een demonstratie worden opgelegd. Daartegenover staat dat bezoekers aan een abortuskliniek er belang bij hebben dat zij niet onevenredig gehinderd worden in het recht om gebruik te maken van medische zorg op grond van de Wet afbreking zwangerschap en bij bescherming van hun persoonlijke levenssfeer.

Bij concrete demonstraties bij de Emmakliniek is de uitkomst van deze belangenafweging dat demonstranten niet pal voor de ingang van de kliniek demonstreren maar op enige afstand daarvan (aan de overzijde, of op enige afstand van de ingang). Door nog binnen zicht-/geluidsafstand van de kliniek te kunnen demonstreren wordt enerzijds het demonstratierecht niet disproportioneel beperkt. Anderzijds wordt voorkomen dat bezoekers aan de kliniek onevenredig worden gehinderd. In deze afweging worden steeds de concrete omstandigheden van de demonstratie betrokken.

5. Waarom is er geen bufferzone rondom de Emma kliniek om deze vrouwen niet te intimideren? Dit in navolging zoals in Utrecht!

Antwoord op vraag 5

Een bufferzone, als hiermee wordt bedoeld een plaats waar demonstreren altijd en in algemene zin verboden is (zoals rondom een abortuskliniek), is wettelijk niet mogelijk. Het is het college ook niet bekend dat in Utrecht een zodanige bufferzone is ingesteld. De Wom geeft niet de mogelijkheid om bufferzones aan te wijzen omdat elke demonstratie op haar eigen merites moet worden beoordeeld. Of voorschriften en beperkingen nodig zijn moet voor iedere demonstratie opnieuw en afzonderlijk worden afgewogen en gemotiveerd. Wel kan bij een concrete demonstratie de belangenafweging aanleiding geven om een demonstratie-locatie of afstand tot de kliniek in overleg met de organisator af te spreken of verplicht aan te wijzen.

6. Zijn er rechterlijke uitspraken die deze vrouwen ondersteunen om zo'n bufferzone te creëren rondom de kliniek? Om deze vrouwen in hun recht te zetten!

Antwoord op vraag 6

Er zijn geen rechterlijke uitspraken bekend over de toelaatbaarheid van algemeen geldende bufferzones rondom abortusklinieken. Er zijn wel uitspraken over anti-abortusdemonstraties die gaan over voorschriften/beperkingen die aan een specifieke demonstratie zijn opgelegd (Rechtbank Noord-Holland 21-07-2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:5579, Heemstede; Rechtbank Midden-Nederland 12-04-2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1436, Almere). Het stellen van beperkingen aan deze demonstraties is toegestaan als dit deugdelijk kan worden gemotiveerd aan de hand van de feiten en omstandigheden, bijvoorbeeld bij een reële vrees voor wanordelijkheden.

7. Hoe verhoudt zich deze manier van demonstreren zich tot de richtlijnen van de AVG en medische geheimhouding?

Antwoord op vraag 7

De AVG of de verplichting tot medische geheimhouding geven geen mogelijkheden om het demonstratierecht te beperken.

Enschede, 26 oktober 2021

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

drs. Th.J.F.M. Bovens